

ИЗМЕЂУ СУДБИНЕ И ОБИЧНОГ ЖИВОТА

ПОЗОРИШТЕ
КАО
МЕСТО
СУСРЕТА

46. БОРИНИ
ПОЗОРИШНИ ДАНИ



Град Бор



Република Србија



БИЛТЕН 5



ДУНАВ
ОСИГУРАЊЕ



UniCredit Bank

VITEZ & KOM



[illegible]

СИНОЋ НА БОРИНИМ ПОЗОРИШНИМ ДАНИМА

Синоћ на Бориним позоришним данима

У оквиру четврте такмичарске вечери 46. Бориних позоришних дана, врањска публика имала је прилику да погледа представу Пукотине Оље Станојеве у режији Нађе Панчеве у изведби Театра „Иван Радоев“ из Плевена, Бугарска.



ОЦЕНА ПУБЛИКЕ ЗА
ПРЕДСТАВУ
ПУКОТИНЕ

4,29





Разговор о представи “Пукнатини” Гласови изван стварности

Представа *Несћајање* (текст Томислав Зајец, у разговору након представе “Пукнатини” (Пукотине), у извођењу театра “Иван Радоев” из Плевена у Бугарској (режија Нађа Панчева, текст Оља Стојанова), која је одиграна четврте такмичарске вечери 46. “Бориних позоришних дана”, учествовали су редитељка Панчева, сценографкиња Јасмин Мандели и глумице гостујућег ансамбла Нађа Дардерјан, Милена Торосјан, Дијана Ханџијева и Марија Рушанова. Представа се бави темом истраживања насиља и правде кроз ликове четири жене, у којима има свега – и побуне и смерности, и беса и свести о кривици, али и нечег од лудила и смелости античких хероина. Разговор је модерирала драматуршкиња Јелена Гавриловић.

Јелена Гавриловић: Добро вече и добро дошли на четврто фестивалско вече позоришних дана. Управо смо гледали представу „Пукотине“ из Бугарске.

Хвала вам што сте дошле на “округли сто”. За почетак, желела бих да питам редитељку представе о причи која говори о четири жене, које су оптужене за убиство. Кроз представу видимо околности које су их довеле до тога.

Занима ме колико сте током рада на представи размишљали о томе да ли публика треба да разуме њихове поступке, да им опрости или да их осуди?

Нађа Панчева: Није нам био циљ да публици наметнемо да их осуди или да им опрости. Наш приступ је био да њихове приче прикажемо што документарније и неутралније, без наметања порука или симболике у целој представи.

Разговарале смо о томе и са глумицама. Сама драматургија је таква да у једном тренутку не можете да не почнете да саосећате са тим женама. Оне не говоре само о убиствима која су починиле, као да су у питању психолошки профили убица. У свакој причи постоји и додатна тема, било друштвена, било повезана са мајчинством.

Те теме у једном тренутку излазе изван самог чина убиства и постају важније од питања ко су те жене као починиоци злочина. Посебно нас је занимало питање да ли људи из публике, који би их можда на први поглед одмах осудили, могу да сагледају њихове животне околности. На пример, једна од жена убила је своје дете. То је веома тешко разумети, а још теже опростити. Наша намера није била да заузмемо страну, нити да правдамо или осуђујемо те жене. Желеле смо да направимо представу која ће њихове приче приказати на документаран начин.

Јелена Гавриловић: Да ли сте њихове поступке посматрали више као политичку побуну или као покушај да поново преузму контролу над сопственим животима?

Нађа Панчева: Пре свега, реч је о покушају да поново преузму контролу над сопственим животима.

Јелена Гавриловић: С обзиром на то да је структура представе таква да су њихова сведочења играна као монолози, и да не видимо особу која их испитује у затвору, да ли ј то можда био покушај да се публика стави у ту позицију?



БИЛТЕН 5



Нађа Панчева: Управо тако.

Јелена Гавриловић: Питање за глумице, ваши ликови су починили озбиљна дела, али са собом носе и велику бол. Колико вам је било тешко да разумете насиље које су починиле и да га одиграте на сцени?

Нађа Дардерјан: Мој кратки одговор је да је било тешко, а дужи да смо се прилично дуго бавиле истраживањем природе ових жена и мотивације сваке од њих да поступа на начин на који је поступала. Све док на крају није дошла у ситуацију да, намерно или ненамерно, одузме живот себи или другоме. Због тога су завршиле у изолованом простору и изгубиле слободу. Радиле смо веома темељно, укључујући и документарно истраживање. Мислим да је за све нас највредније искуство било када смо посетиле затвор и добиле прилику да се приближимо стварности о којој говоримо. Било је тешко, али нам је то искуство много помогло. Желеле смо да постигнемо документарни ефекат и да публици пружимо могућност да се приближи животима тих жена.

Јелена Гавриловић: Мислите ли да позориште може да подстакне људе да преиспитају своје ставове и развију емпатију према другим људима? Или постоје границе онога што емпатија може да постигне?

Нађа Дардерјан: Мислим да су сви који су гледали нашу представу могли да осете велику емпатију према ликовима. Верујем да нико не остаје потпуно равнодушан. Мислим да је то и чаролија позоришта. Можемо да гледамо представу и осетимо енергију изузетних

ликова. На тај начин можемо боље да разумемо кроз шта су те жене прошле. Не мислим да постоје чврсте границе емпатије. Важно је и то што смо све ми жене: продуценткиња, сценографкиња, редитељка и остале чланице екипе. Мислим да би све било другачије када би ликови били мушкарци.

Јелена Гавриловић: Шта за вас значи наслов представе?

Јасмин Мандели: За мене је ово прича о људима чије гласове у стварном животу не бисмо чули, јер не познајемо њихове стварне животне приче. У овим случајевима реч је о женама чије приче углавном остају неиспричане. За мене је веома важно да ми, као публика, постављамо питања о тим женама. Како живе? Да ли су ово приче које иначе никада не бисмо чули? Сада имамо много питања, и мислим да је то добро. Представа је важна управо зато што у свакодневном животу вероватно не бисмо размишљали о тим људима нити бисмо себи постављали таква питања. Важно је да их посматрамо као људе, а не само као починиоце злочина.

Нађа Панчева: Да, као људе. Зато што су људи. И они су део нашег друштва. Мислим да је ово веома снажна прича за позоришну сцену, управо зато што иначе не постављамо питања о животима тих жена.

Јелена Гавриловић: Како сте дошли на идеју да направите ову представу?



БИЛТЕН 5



Нађа Панчева: Желела сам да се бавим на документарнији начин. Када гледате савременим бугарским драмским текстом, али представу на сцени, желела сам да се осети та новим, који раније није постављан на сцени. документарна нијанса.

Добила сам радну верзију драме Оље Јелена Гавриловић: Хвала вам на разговору и Стојанове, а затим смо током процеса рада учешћу на фестивалу. заједно са глумицама развијале текст. Представа нам је била веома занимљива управо зато што смо желеле да је обликујемо

Текст и фото М. Димић/Д.Д.





„Пукотине“: Револуција неће бити емитована

„Пукотине“: Револуција неће бити емитована
Четврте фестивалске вечери 46. Бориних позоришних дана, на сцени Позоришта „Бора Станковић“ у Врању, изведена је представа „Пукнатини“ („Пукотине“) Драмско-луткарског театра „Иван Радоев“ из Плевена у Бугарској, према тексту Оље Стојанове, а у режији Нађе Панчеве. Ова савремена драма кроз судбине четири жене које издржавају затворске казне због убиства отвара питања насиља, одговорности, кривице и правде, али и положаја појединца унутар друштвених и институционалних система. Представа истовремено истражује могућност солидарности међу људима који су лишени слободе и њихову потребу да, упркос сопственој прошлости, буду препознати као равноправни чланови друштва.

Радња је смештена у кројачку радионицу женског затвора у Сливену, где четири затворенице свакодневно раде за шиваћим машинама, израђујући државне заставе. Незадовољне условима рада и неадекватним накнадама, одлучују да започну штрајк глађу. Оно што у почетку делује као побуна ограничена на конкретне радне захтеве постепено прераста у шире преиспитивање њиховог положаја, односа према институцијама и могућности да утичу на свет изван затворских зидина. Паралелно са развојем побуне откривају се њихове прошлости, околности које су претходиле почињеним злочинима и различити начини на које се суочавају са сопственом одговорношћу. Драматургија Оље Стојанове заснива се на

смењивању индивидуалних исповести и колективне радње. Значајан део представе чине монолози затвореница, обликовани као одговори на питања истражитеља који се никада не појављује на сцени. Његово одсуство ствара занимљив драматуршки поступак, јер се питања реконструишу кроз одговоре јунакиња, док публика постаје својеврстан сведок њихових признања. Таква структура приближава представу документарном позоришту, иако је реч о драмском тексту са јасно обликованим ликовима и сукобима. Њихове исповести постепено откривају различите односе јунакиња према почињеним делима, кривици и могућности искупљења.

Један од кључних мотива овог комада јесте поставља јесте граница између разумевања и оправдавања насиља. Све четири жене починиле су убиства, али се кроз њихове приче открива да су и саме претходно биле изложене различитим облицима насиља, понижења и друштвеног занемаривања, а представа покушава да сагледа њихову кривицу у ширем друштвеном и психолошком контексту. Друштво их је казнило за њихове поступке, али њихове судбине истовремено отварају питање одговорности институција које нису успеле да препознају или спрече насиље које је тим поступцима претходило.

Четири глумице, Нађа Дердерјан, Милена Торосјан, Дијана Ханџијева и Марија Рушанова, обликују различите карактере, чије се индивидуалне трагедије повезују кроз заједнички затворски живот. Посебно важну драматуршку функцију има Вера, коју тумачи Нађа Дердерјан. Она представља покретачку снагу побуне, инсистирајући на солидарности и праву на достојанствен рад.



БИЛТЕН 5



Насупрот њој налази се Радост, у интерпретацији Дијане Ханџијеве, чија је судбина везана за мајчинство, губитак и немогућност да се ослободи сопствене кривице. Док Вера у колективном отпору проналази могућност деловања, Радост остаје заробљена у трауматичном искуству своје прошлости. Милена Торосјан, у улози некадашње медицинске сестре, и Марија Рушанова, као Мила, допуњују овај сложени портрет жена чији су животи одређени односом између личних одлука и околности у којима су се нашле.

Режија Нађе Панчеве ослања се на релативно сведена сценска средства, стављајући у први план глумачку игру и односе међу ликовима. Сценографија Јасмин Мандели, састављена од неколико шиваћих машина и елемената затворске радионице, успоставља затворен и функционалан простор. Понављање радних покрета и звук машина наглашавају монотонију свакодневице, док се простор истовремено користи као место сукоба, солидарности и личних исповести. Поред говорних сцена, представа укључује елементе физичког театра и пантомиме, чиме се наративни ток повремено прекида и отвара простор за другачије изражавање односа међу јунакињама.

Посебно значајан сценски мотив представљају заставе које затворенице шију. Као традиционални симболи слободе, националног идентитета и политичке припадности, оне добијају парадоксално значење у рукама жена које су саме лишене слободе. Повезаност производње застава са грађанским протестима у Грузији успоставља паралелу између њихове затворске побуне и друштвених немира у спољашњем свету. На тај начин представа превазилази границе индивидуалних трагедија и отвара питање радне експлоатације, институционалне моћи и могућности колективног отпора. Затвор на тај начин постаје постаје својеврсна слика ширих

друштвених односа.

„Пукотине“ су представа која се бави тешким темама, али настоји да избегне поједностављену поделу на жртве и кривце. Завршница представе не доноси једноставно разрешење. Иако се штрајк прекида без непосредног испуњења захтева затвореница, вести које допиру из спољашњег света откривају да је њихова побуна подстакла ширу друштвену расправу. Тиме се релативизује питање успеха и неуспеха њиховог отпора. Чак и када непосредни циљ није остварен, могућност да се глас маргинализованих људи чује изван граница њихове заједнице постаје значајан резултат, а пукотине, на које указује наслов, поред трагова личних траума, постају и места могућег нарушавања система, кроз која се отвара простор за преиспитивање, отпор и промену.

Јелена Гавриловић



БИЛТЕН 5



Самиздат збирка савремених драма



Збирка (вероватно) непрочитаних драма настала је поводом јавног читања драме Робинзон Крусо да је био бисексуалка са шест Петка у августу ове године у продукцији УК Пароброд, који је организовала ауторка ове бритке комедије Мина Милошевић, као овогодишња победница Стеријиног конкурса за оригинални домаћи текст.

Идеју за настанак збирке добила је због јако слабе заступљености савремених драмских ауторки и аутора у српским (и регионалним) позориштима. Пошто је добила награду престижног конкурса за домаћи драмски текст у оквиру Стеријиног позорја, Мина је позвала све заинтересоване колеге да своје драмске текстове који су неизведени (непрочитани) пошаље на један интересантан начин. Схвативши да би евентуална збирка читавих драма била преобимна и прескупа за штампу, досетила се да сваки аутор начини QR - код преко кога ће читаоци моћи да (помоћу својих телефона) приступе драмама. Уз QR - код ауторима је остављена слобода да своју драму представе како желе, било да су у питању илустрације, пар реплика или синопсис текста.

На Минин позив одазвало се тринаест ауторки и аутора који су уврштени у збирку, није било никаквих ограничења, како је сама ауторка написала на првој страници:

„Драги читаоци и читатељке, пред вама је благо српске драме, свеже извађено из рудника, можда од људи који ће тек да цветају и цветају. Можда и награђено важним наградама, али свакако и врло буквално – невиђен на домаћој сцени, што је стварно штета. Време је да их неко прочита и можда не само у соби, можда на глас, можда на Тргу републике.“

Такође упутила је изазов свим позоришним институцијама и ауторима која гласи:

„Сви запослени у свим позоришним институцијама су изазвани да прочитају ове драме. Сви аутори су изазвани да не одустају од своје уметности и да је покажу целом свету“

Зато ће у склопу овог текста бити насловна страница збирке, као и QR – код сајта на коме можете доћи до линкова са драмским текстовима. Осим тога збирка има своју инстаграм страницу коју можете запратити: [zbirka_nepročitanih_drama](#) Надамо се да ће у будуће бити много више праизведби у српским (и регионалним) позориштима како би аутори са још већим уживањем могли да се друже на фестивалима и на тај начин утичу на развој домаћег драмског текста, самим тим на развој наших позоришта и њихових колектива.



БИЛТЕН 5



ИНТЕРВЈУ СА НАТАЛИЈОМ СТЕПАНОВИЋ:

Млади су несаслушани и усамљени

Знам колико помно пратите позориште иако Вам то није струка, што је на жалост реткост, али уједно и дивно пошто знамо да још увек постоје заљубљеници у позоришну илузију. Због публике билтена најбоље би било да нам се представите и кажете нешто више о себи.

-Моје име је Хаџи Милован Мијатов, из Меленаца сам, да тако кажем из централног дела Војводине, из равнот Баната. Иначе сам машински инжењер у пензији и пчелар, а пре свега љубитељ позоришта.

Када сте се заљубили у позориште?

-Мислим од своје осамнаесте године почео сам да одлазим редовно у позориште. У почетку локално: Зрењанин, Кикинда, Нови Сад... дакле круг се полако ширио, да би ево дошао и до Врање да погледам представе на вашем лепом фестивалу.

Колико километара сте прелазили, да ли је Врање најдаља тачка на вашем позоришном ходочашћу?

-Рекао бих да јесте, прешао сам 450 км.

Да ли пратите фестивале или се упуштате у путовања и мимо њих?

-Гледам Стеријино позорје последњих седамнаест година, све што ми је у близини. Одлазим на Сусрете позоришта Војводине, тачније Фестивал професионалних позоришта Војводине, када год сам у прилици, такође сам једне године био и на Међународном фестивалу класике „Вршачка позоришна јесен“... тако да, где год могу и када сам у прилици одлазим да погледам представу, и мимо фестивала наравно.

Шта би сте издвојили од занимљивости са својих путовања?

-Било је много тога, заиста. Супруга и ја смо негде 2001. године у Будви, тачније на Милочеру, гледали припрему „Буре“ Вилијама Шекспира коју је у том тренутку режирао Слободан Унковски. Ми смо

испратили велики део припрема те представе док смо боравили тамо. Међутим, на премијеру нисмо стигли, пошто смо се тога дана враћали. У то време сам био аналфабета за позориште, а стварно волим да гледам представе. Када сам се сусрео са читавим механизмима стварања представе, мене је то просто опчинило и одушевило.

Гледање позоришног процеса Вам није покварило доживљај?

-Напротив! Поготово када човек гледа Унковског како ствара магију уз помоћ Шекспировог текста, онда баш човек има шта да види. У питању је слојевито читање оног значењског у самом тексту... Када на то додам генијалног Властимира Ђузу Стоиљковића, шта рећи даље.

Имате ли представе које би издвојили да су Вам остале у лепом сећању?

-Много ми се допадају представе Народног позоришта Сомбор, у последњих тридесет година њихов репертоар је изванредан, као и читав тим људи који раде у тој кући. Заиста не знам на који начин су се изборили за своју самосталност и такав ниво позоришног рада. Сећам се представе Кате Капуралица Влаха Штулића, у режији Јагоша Марковића, гледао сам је три пута и три пута плакао. Тај однос оца и ћерке у представи је био изванредан... даље када сам у Српском народном позоришту гледао представу Наход Симеон по тексту Милене Марковић у режији Томија Јанежича. Такође морам споменути „позоришни феномен“ у виду представе Семпер идем у режији Горчина Стојановића. Морам рећи, одлазио сам и на Фестивал праизведбе у Алексинцу, јако леп фестивал који је потребан јер он (осим Стеријиног позорја) једини негује будућност српског драмског текста. Тамо сам гледао доста лепих ствари.



БИЛТЕН 5



Надам се да ћете чешће посећивати југ Србије како би се упознали са нашим дивним позориштима и њиховим репертоарима који су чешће смелији и од београдских.

-Надам се искрено, мени је југ јако леп и драг. Има послебну топлину. Иако смо исти народ, мислим да се овде више осећају. Нарочито у Врању, у које сам и раније свраћао. Сама помисао на Врање и Бору Станковића у мени буде лепа осећања. Колико сам различитих верзија Коштана гледао, свака је деловала толико различито, али ме увек подсећала на топлину овог града. Дивни сте домаћини, хвала вам на томе.

Хвала Вама што сте посетили наш фестивал и надам се да ћете ускоро поново доћи у наше позориште.



БИЛТЕН 5



Вечерас на репертоару

Стеван Копривица
(по мотивима романа Моме Капора)

УНА

Режија и адаптација: Дејан Пројковски
Звездара театар
Београд, Србија

Недеља, 25. октобар у 20 часова



ЗВЕЗДАРА
ТЕАТАР

Сценограф: **Валентин Светозарев**
Костимограф: **Ивана Ристић**
Музика: **Горан Трајкоски**
Лектор: **др Љиљана Мркић Поповић**
Продуцент: **Драгиша Ђургуз**
Инспицијент: **Станислав Младеновић**
Дизајнер светла: **Немања Цалић**
Дизајнер тона: **Стефан Анђелић**
Шминкер: **Бранислава Илић**
Реквизитери: **Немања Јовановић и Миодраг Тешовић**
Гардеробер: **Јелена Дуњић**

Играју

Мишел Бабић, професор социологије медија
Уна Војводић, студенткиња социологије медија
Олга Бабић, Мишелова жена
Дукић, проректор

Никола Ристановски
Магдалена Мијатовић
Сена Ђоровић
Марко Ђверо

Аутор видео спота: **Стево Мандић**
Дизајнер: **Александра Илић**
Сниматељ: **Марко Михајловић**
Фотограф: **Јаков Симовић**

Представа траје 2 сата



БИЛТЕН 5



Сутра на репертоару

Борис Лијешевић

МОЈЕ ПОЗОРИШТЕ

Режија: Борис Лијешевић
Атеље 212
Београд, Србија

Понедељак, 26. октобар у 20 часова



АТЕЉЕ 212

Драматург: Димитрије Коканов
Сценограф: Саша Ивановић
Костимографкиња: Марина Сремац
Композитори: АП Дуо (Соња Лончар и Андрија Павловић)
Сарадник за сценски покрет: Денеш Дебреи
Организатор: Бошко Радоњић
Прва асистенткиња редитеља: Исидора Куленовић
Други асистент редитеља: Јован Илић

Играју:

Небојша Илић
Ана Мандић
Војин Ћетковић
Бранка Шелић
Бојан Жировић
Борис Лијешевић

Суфлерка: Анка Милић
Дизајн и реализација светла: Игор Миленковић
Дизајн и реализација звука: Драган Стевановић-Багзи
Шминка: Дубравка Бушатлија
Фотограф: Бошко Ћорђевић

Представа траје 1 сат и 45 минута



БИЛТЕН 5



ПОЗОРИШНИ ФЕСТИВАЛ БОРИНИ ПОЗОРИШНИ ДАНИ
СМЕХ, ТИШИНА, ИСТИНА И ЈОШ ПОНЕШТО, Врање, 21 - 28. октобар 2026.

Оснивач - Град Врање

Организатор - ЈУ Позориште ПБора Станковић Врање

Директор фестивала - Кристина Јањић Стојановић

Селектор - Спасоје Ж. Миловановић

Уметнички директор - Бојан Јовановић

Технички директор - Горан Стојковић

Визуелни идентитет - ГДС ГРИФОН Врање

Односи с медијима - Јасмина Јанковић

Маркетинг - Миланка Стојковић

Финансије и рачуноводство - Марија Ристић Златановић

Организациони одбор:

Председник - др Слободан Миленковић, градоначелник

Заменик председника - Милан Илић, заменик градоначелника

Чланови:

Зорица Јовић, председница Скупштине града

Данијела Милосављевић, члан Градског већа за ресор – социјална питања, локална самоуправа и информисање

Бојан Костић, члан Градског већа за ресор - буџет и финансије

Кристина Јањић Стојановић, директор ЈУ Позориште ПБора Станковића

Бојан Јовановић, уметнички директор ЈУ Позориште ПБора Станковића

Горан Стојковић, технички руководиоца ЈУ Позориште ПБора Станковића

Јасмина Јанковић, руководиоца маркетинга и самостални организатор ЈУ Позориште ПБора Станковића

Вида Стојановић, самостални саветник у Одсеку за образовање, културу, спорт и омладину

Јелена Пејковић, секретар Градског већа

Уредништво билтена:

Бојан Јовановић - глумац и уметнички директор позоришта

Бојан Тасић - драматург

Јелена Гавриловић - драматуршкиња

Дејан Димић - новинар

Богдан Јанковић - редитељ

[illegible]

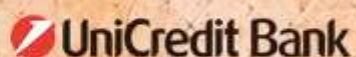
Покровитељи фестивала:



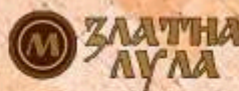
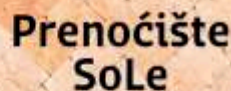
ВРАЊЕ



Република Србија
Министарство културе и информисања



Пријатељи фестивала



Медијска подршка

